

سؤالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی (۳) رشته: ریاضی - تجربی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسطه	تعداد صفحه: ۳ صفحه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۳	تاریخ امتحان: ۹۳/۰۳/۲۱	مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
الف	معنی و مفهوم شعر و نثر (۶ نمره)	
	معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.	
۰/۲۵	۱- آفتاب، تازه زده بود.	
۰/۲۵	۲- باز کشید از روش خویش پای	
۰/۲۵	۳- گفت: این پروانه در کار است	
۰/۲۵	۴- جوجه کبک‌ها، خط و خال انداخته‌اند.	
۰/۱۵	۵- امیر از آن جهان آمده، به خیمه فرود آمد.	
۰/۱۵	۶- نجنبید یک شیر بر پشت زین	
۰/۱۵	۷- بی‌سر و پا گدای آن جا را سر ز ملک جهان گران بینی	
۰/۱۷۵	۸- کبوتران فرمان وی بکردند و دام برکنند و سر خویش گرفت.	
۰/۱۷۵	۹- وظیفه‌ی روزی به خطای منگر نبرد.	
۱	۱۰- چارق و پاتابه لایق مرتو راست آفتابی را چنین‌ها کی رواست	
۱	۱۱- حق - تعالی - چون اصناف موجودات می‌آفرید، وسایط گوناگون در هر مقام بر کار کرد.	
ب	واژگان (۲ نمره)	
	معنی واژگان مشخص شده را با توجه به ابیات و عبارات زیر بنویسید.	
۰/۲۵	۱۲- اگر یک روز با دلبر خوری نوش کنی تیمار صدساله فراموش	
۰/۲۵	۱۳- زاغی از آن‌جا که فراغی گزید رخت خود از باغ به راغی کشید	
۰/۲۵	۱۴- قصد ایشان نهفته اسراری است که به ایما کنند گاه اظهار	
۰/۲۵	۱۵- در آستانه‌ی در مثل مار چنبر زد.	
۰/۲۵	۱۶- صدای محمّد(ص) بدین کلمات بلند شد: ای خالق کاینات و ای دانای راز نهان ما ...	
۰/۲۵	۱۷- مردان قبیله‌ی من در هنگام نبرد آفت هم‌وردان و سران سپاه‌اند.	
۰/۲۵	۱۸- ناگاه صیادی بدحال خشن جامه، جالی برگردن و عصایی در دست، روی بدان درخت نهاد.	
۰/۲۵	۱۹- تا بار امانت مردانه و عاشقانه در سفت جان کشد.	
پ	خودآزمایی (۳ نمره)	
۰/۲۵	۲۰- منظور از « وادی ایمن » در بیت زیر چیست؟ « گاه سفر شد باره بر دامن برانیم تا بوسه‌گاه وادی ایمن برانیم »	
۰/۱۵	۲۱- دو ویژگی نثر بیهقی را در عبارت زیر بنویسید. « حسنک پیدا آمد، بی‌بند؛ جبّه‌ای داشت جبری رنگ با سیاه می‌زد، خَلَقِ گونه و درآعه و ردایی سخت پاکیزه و دستاری نشابوری مالیده و موزه‌ی میکائیلی نو در پای و موی سر مالیده، زیر دستار پوشیده کرده اندک مایه پیدا می‌بود.»	
۰/۱۵	۲۲- مقصود از عبارت « مرا نیز از عهده‌ی لوازم ریاست بیرون باید آمد و موجب سیادت را به ادا رسانید » چیست؟	
۰/۱۵	۲۳- ارتباط معنایی دو گزبنه‌ی زیر را بنویسید. الف) نگار من که به مکتب نرفت و خط ننوشت ب) جبرئیل گفت: بخوان. محمّد(ص) جواب داد: نمی‌توانم بخوانم. صدا باز هم گفت: محمّد، بخوان.... بخوان....	
	« ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی دوم »	

سؤالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی (۳) رشته: ریاضی - تجربی ساعت شروع: ۸ صبح مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۹۳/۰۳/۲۱	تعداد صفحه: ۳ صفحه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۳		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
	۲۴- بیت «شود آسان ز عشق کاری چند که بود نزد عقل بس دشوار» بیانگر چیست؟	۰/۱۵
	۲۵- در کدام یک از ابیات زیر شناخت پروانه کامل است؟ چرا؟	۰/۱۷۵
	الف) شد یکی دیگر گذشت از نور در ب) دیگری برخاست می شد مست مست پ) شد یکی پروانه تا قصری ز دور	
	خوبش را بر شمع زد از دور در پای کوبان بر سر آتش نشست در فضای قصر جُست از شمع نور	
ت	دانش های ادبی (۳ نمره)	
	۲۶- مطالعه‌ی ، مطمئن ترین راه برای آگاهی یافتن از زندگی و اندیشه‌ی شاعران و نویسندگان است.	۰/۲۵
	۲۷- کدام یک از جمله‌های زیر درست است؟	۰/۲۵
	الف) قصاید خاقانی برخلاف غزلیات او ساده و روان است. (ب) غزلیات خاقانی برخلاف قصاید او ساده و روان است.	
	۲۸- کدام یک از آثار عرفانی زیر در حوزه‌ی ادبیات غنایی قرار می‌گیرد؟	۰/۲۵
	الف) گلشن راز (ب) کشف المحجوب (پ) اسرار التوحید (ت) رساله‌ی قشیریه	
	۲۹- در شعر زیر «گل» نماد چیست؟	۰/۲۵
	«خدا/ نه برای خورشید/ و نه برای زمین / بلکه برای گل‌هایی که برایمان می‌فرستد، / چشم به راه پاسخ است.»	
	۳۰- شرح زیر معرف کدام شخصیت ادبی است؟	۰/۲۵
	«وی شاعر دوره‌ی افشاریان و زندیان است، اشعاری هم به زبان عربی سروده و در غزل پیرو سعدی و حافظ بوده است، عمده‌ی شهرتش به خاطر ترجیع بند عرفانی اوست.»	
	۳۱- عنصر «لحن» در عبارت زیر چگونه است؟	۰/۲۵
	«خبر انتصابم، قوم و قبیله را تکان داد. همه شادمان شدند. شادمان تر از همه دلآک جوانی بود به نام ذوالفقار. دلآک جوان ایل از خبر ترقی و انتصاب من خرسند شده و پیام فرستاده بود که دیگر اسکناس‌های ایران در دست توست. باید بی نیازم کنی.»	
	۳۲- در بیت زیر، شاعر با بیان <u>مصراع اول</u> چه آرایه‌ی زیبایی خلق کرده است؟	۰/۲۵
	«شقایق بر یکی پای ایستاده چو بر شاخ زمرّد، جام باده»	
	۳۳- شعر زیر در چه قالبی سروده شده است؟	۰/۲۵
	«یک رنگی و بوی تازه از عشق بگیر در هر نفسی که می تپی ای دل من پر سوزترین گدازه از عشق بگیر یادت نرود اجازه از عشق بگیر»	
	۳۴- نام سرایندهگان آثار زیر را بنویسید.	۰/۱۵
	الف) تحفه الأحرار (ب) مختارنامه	
	۳۵- نام آرایه‌ی مشترک <u>مصراع دوم</u> ابیات زیر را بنویسید.	۰/۱۵
	الف) به پاس یک دل ابری، دو چشم بارانی ب) کنار نام تو لنگر گرفت کشتی عشق پر است خلوتم از یک حضور نورانی بیا که یادت تو آرامشی است طوفانی	
	درک مطلب (۴ نمره)	
ث	۳۶- مفهوم عبارت «گفت: نیگا کن مدیر داره برامون خط و نشون می کشه» را بنویسید.	۰/۲۵
	۳۷- بیت «چه خوش روزی بود روز جدایی اگر با وی نباشد بی وفایی» بر چه موضوعی تأکید دارد؟	۰/۲۵
	۳۸- در عبارت «تمام نیروی خود را در چشمانم متمرکز کرده بودم تا او را بهتر ببینم» جمله‌ی مشخص شده بیانگر چیست؟	۰/۲۵
	«ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی سوم»	

سؤالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی (۳) رشته: ریاضی - تجربی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۹۳/۰۳/۲۱
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۳	مرکز سنجش آموزش و پرورش	http://aee.medu.ir

ردیف سؤالات (پاسخ نامه دارد) نمره

۰/۲۵	۳۹- مفهوم کنایی « شیرازه بست » را در عبارت زیر بنویسید. « اسلام که همه‌ی رنگ‌های قومیت را زدود و سنت‌ها را دگرگون کرد، نوروز را جلای بیشتر داد، شیرازه بست و آن را با پشتوانه‌ای استوار، از خطر زوال در دوران مسلمانی ایرانیان مصون داشت.»
۰/۲۵	۴۰- با توجه به عبارت « کمال الملک - استاد تویی؛ هنر، این فرشه؛ شاهکار این تابلوست. دریغ همه‌ی عمر یک نظر به زیر پا نینداختم. هنر، این ذوق گسترده‌ست؛ شاهکار، کار توست یار محمّد، نه کار من.»
۰/۲۵	الف) ترکیب « ذوق گسترده » به چه هنری اشاره دارد؟ ب) جمله‌ی « یک نظر به زیر پا نینداختم » به چه معناست؟
۰/۵	۴۱- در بیت « طلوع می‌کند آن آفتاب پنهانی / ز سمت مشرق جغرافیای عرفانی » منظور از ترکیب‌های مشخص شده را بنویسید.
۰/۵	۴۲- مقصود از بیت « هنوز می‌شنود آن صدای محزون را / دلم به روشنی آیه‌های قرآنی » چیست؟
۰/۵	۴۳- نویسنده در عبارت زیر، پدرش را چگونه توصیف می‌کند؟ (ذکر دو مورد کافی است). « پس از ماه‌ها انتظار یک روز سر و کله‌اش پیدا شد. شناختنی نبود. شکنجه دیده بود. فقط از صدایش تشخیص دادیم که پدر است. همان پدری که ایلخانی قشقای بر سفره‌ی رنگینش می‌نشست. همان پدری که گله‌های رنگارنگ و ریز و درشت داشت و فرش‌های گران بهای چادرش زبانه‌ی ایل و قبیله بود.»
۰/۵	۴۴- در عبارت زیر « سر » به چه معناست؟ « الطاف الوهیت و حکمت ربوبیت به سر ملایکه فرو می‌گفت: ائی اعلم ما لا تعلمون »
۰/۵	۴۵- با توجه به بیت « تو برای وصل کردن آمدی / نی برای فصل کردن آمدی»، رسالت انبیا چیست؟

حفظ شعر (۲ نمره) ج

۰/۵	۴۶- در بیت زیر، جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. « آن که گویند که بر آب..... جهان / مشنوی ای..... که تا در نگری بر باد است »										
۰/۲۵	۴۷- با توجه به بیت زیر، کدام گزینه صحیح است؟ « همچو نرگس بگشا چشم و ببین کاندرا خاک / چند روی چو گل و قامت چون..... است »										
۰/۷۵	۴۸- کدام یک از مصراع‌های قسمت «ب» کامل‌کننده‌ی مصراع‌های قسمت «الف» هستند؟										
<table border="1"> <thead> <tr> <th>گروه «الف»</th> <th>گروه «ب»</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>(۱) طره‌ی پریشانش دیدم و به دل گفتم</td> <td>خنده‌های زیر لب، عشوهای پنهانی</td> </tr> <tr> <td>(۲) ما سیه گلیمان را جز بلا نسیم شاید</td> <td>در قمار عشق ای دل کی بود پشیمانی؟</td> </tr> <tr> <td>(۳) دین و دل به یک دیدن باختیم و خرسندیم</td> <td>بر دل بهایی نه، هر بلا که بتوانی</td> </tr> <tr> <td></td> <td>این همه پریشانی، برسر پریشانی</td> </tr> </tbody> </table>		گروه «الف»	گروه «ب»	(۱) طره‌ی پریشانش دیدم و به دل گفتم	خنده‌های زیر لب، عشوهای پنهانی	(۲) ما سیه گلیمان را جز بلا نسیم شاید	در قمار عشق ای دل کی بود پشیمانی؟	(۳) دین و دل به یک دیدن باختیم و خرسندیم	بر دل بهایی نه، هر بلا که بتوانی		این همه پریشانی، برسر پریشانی
گروه «الف»	گروه «ب»										
(۱) طره‌ی پریشانش دیدم و به دل گفتم	خنده‌های زیر لب، عشوهای پنهانی										
(۲) ما سیه گلیمان را جز بلا نسیم شاید	در قمار عشق ای دل کی بود پشیمانی؟										
(۳) دین و دل به یک دیدن باختیم و خرسندیم	بر دل بهایی نه، هر بلا که بتوانی										
	این همه پریشانی، برسر پریشانی										
۰/۵	۴۹- واژگان به هم ریخته‌ی زیر، مصراعی از یک بیت است؛ آن‌ها را مرتب کنید. « عمارت، از، دل، کن، خانه‌ی، را، ما، کرم »										

۲۰	جمع نمره	« باغ اندیشه‌تان شکوفه‌باران باد »
----	----------	------------------------------------

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی (۳)	رشته: ریاضی فیزیک و علوم تجربی
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۹۳/۰۳/۲۱
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۳	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://ace.medu.ir	

با تشکر از دقت نظر همکاران محترم، راهنمای زیر جهت هماهنگی و سادگی در تصحیح، خدمت شما ارائه می‌گردد، بدیهی است به پاسخ‌های درست و مشابه نمره تعلق می‌گیرد.

الف	معنی و مفهوم شعر و نثر
۰/۲۵	۱- آفتاب تازه طلوع کرده بود.
۰/۲۵	۲- روش (راه رفتن) خود را رها کرد (کنار گذاشت).
۰/۲۵	۳- گفت: این پروانه کار آزموده است.
۰/۲۵	۴- جوجه کبک‌ها رشد کرده‌اند (بزرگ شده‌اند).
۰/۱۵	۵- امیر از مرگ نجات یافته (۰/۲۵) به خیمه آمد (وارد خیمه شد). (۰/۲۵)
۰/۱۵	۶- هیچ کدام از پهلوانان (۰/۲۵) از جای خود (روی زمین) حرکت نکردند. (۰/۲۵)
۰/۱۵	۷- گدای بی سر و پای عالم عشق را (۰/۲۵) در مقابل ملک جهان بی‌اعتنا (سرگران) می‌بینی. (۰/۲۵)
۰/۷۵	۸- کبوتران دستور او را اطاعت کردند (۰/۲۵) دام را بلند کردند (۰/۲۵) و راه خود را در پیش گرفتند. (۰/۲۵)
۰/۷۵	۹- روزی و رزق مقرر آن‌ها را (۰/۲۵) با وجود خطاکار بودنشان (۰/۲۵) قطع نمی‌کند. (۰/۲۵)
۱	۱۰- کفش و پایبج، لایق (شایسته) توست (۰/۵) این چیزها شایسته‌ی آفتاب حقیقت (خداوند) نیست (۰/۵) یا کفش و پایبج لایق توست؛ این چیزها کی در خور آفتاب حقیقت (خداوند) است.
۱	۱۱- خداوند بلند مرتبه (۰/۲۵) وقتی که انواع موجودات را خلق می‌کرد (۰/۲۵) در ساختن هر چیز (۰/۲۵) از واسطه و وسیله‌ای استفاده کرد. (۰/۲۵)
ب	واژگان
۰/۲۵	۱۲- غم
۰/۲۵	۱۳- آسایش
۰/۲۵	۱۴- اشاره کردن، اشاره، کنایه، رمز (ذکر یک معنی کافی است)
۰/۲۵	۱۵- حلقه
۰/۲۵	۱۶- موجودات جهان
۰/۲۵	۱۷- حریف، رقیب، هر یک از دو کس که با یکدیگر جنگ کنند (ذکر یک معنی کافی است).
۰/۲۵	۱۸- دام برای پرندگان، تله (ذکر یک معنی کافی است)
۰/۲۵	۱۹- دوش، کتف (ذکر یک معنی کافی است)
پ	خودآزمایی
۰/۲۵	۲۰- سرزمین فلسطین (فلسطین)
۰/۱۵	۲۱- توصیف گیرا یا دقیق یا جزیبی (وضع ظاهری)، حذف فعل به قرینه، نثر استوار یا جذاب، کوتاهی جملات، جابه‌جایی اجزای جمله. (دو مورد کافی است)
۰/۱۵	۲۲- رهبر باید احساس مسئولیت کند و وظیفه‌ی خود را نسبت به مردمی که از او اطاعت می‌کنند (زیردستان)، به خوبی انجام دهد.
۰/۱۵	۲۳- اُمی بودن پیامبر اکرم (ص) یا مورد عنایت حق قرار گرفتن پیامبر اکرم (ص)

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی (۳)	رشته: ریاضی فیزیک و علوم تجربی
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۹۳/۰۳/۲۱
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۳	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

۰/۵	۲۴- تقابل عقل و عشق	
۰/۷۵	۲۵- ب یا «دیگری برخاست می شد مست مست / پای کوبان بر سر آتش نشست» (۰/۲۵) به دلیل این که هستی خود را فراموش کرد (از خود بی خود شد) یا هیچ نشانی از تعلقات مادی در او باقی نماند (۰/۵)	
	دانش های ادبی	ت
۰/۲۵	۲۶- حسب حال	
۰/۲۵	۲۷- ب یا غزلیات خاقانی بر خلاف قصاید او ساده و روان است.	
۰/۲۵	۲۸- پ یا اسرار التوحید	
۰/۲۵	۲۹- عشق و محبت یا لطف و عنایت خداوند	
۰/۲۵	۳۰- سید احمد هاتف اصفهانی	
۰/۲۵	۳۱- طنز	
۰/۲۵	۳۲- تشخیص (جان بخشی به اشیا) یا استعاره‌ی مکنیه یا واج آرای	
۰/۲۵	۳۳- رباعی	
۰/۵	۳۴- الف) عبدالرحمان جامی (ب) عطار نیشابوری	
۰/۵	۳۵- پارادوکس (متناقض نما، تناقض)	
	درک مطلب	ث
۰/۲۵	۳۶- تهدید کردن	
۰/۲۵	۳۷- وفاداری معشوق	
۰/۲۵	۳۸- با دقت نگاه کردم.	
۰/۲۵	۳۹- استوار و محکم کردن (انسجام دادن)	
۰/۵	۴۰- الف) فرش یا فرش بافی (۰/۲۵) ب) توخه‌ی به فرش (هنر فرش) نکردم یا توجه نکردن، بی‌اعتنایی (۰/۲۵)	
۰/۵	۴۱- آفتاب پنهانی: امام زمان (عج) (۰/۲۵) جغرافیای عرفانی: مکه (کعبه) (۰/۲۵)	
۰/۵	۴۲- دل‌نشینی و جاودانگی کلام یا دل‌نشینی و جاودانگی کلام امام خمینی (ه.ر)	
۰/۵	۴۳- مبارز سیاسی، مهمان نواز، ثروتمند (ذکر دو مورد کافی است)	
۰/۵	۴۴- باطن و قلب	
۰/۵	۴۵- ایجاد ارتباط بین خالق و مخلوق یا نزدیک کردن مردم به خداوند	
	شعر حفظی	ج
۰/۵	۴۶- نهاده ست - خواجه	
۰/۲۵	۴۷- پ یا شمشاد	
۰/۷۵	۴۸- ۱) این همه پریشانی بر سر پریشانی (۰/۲۵) ۲) بر دل بهایی نه، هر بلا که بتوانی (۰/۲۵) ۳) در قمار عشق ای دل کی بود پشیمانی؟ (۰/۲۵)	
۰/۵	۴۹- خانه‌ی دل ما را از کرم عمارت کن	